

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marcely Kučerové a soudců Mgr. RNDr. Jany Zaoralové a JUDr. Jana Pavlíčka v právní věci

žalobce: **Ing. A. H. dr. h. c.**, narozený dne [redacted]
bytem [redacted]
zastoupený advokátem Mgr. Ing. Antonínem Továrkem
sídlem třída Kpt. Jaroše 1844/28, 602 00 Brno

proti

žalované: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti**, IČO 00025429
sídlem Vyšehradské 427/16, 120 00 Praha 2
zastoupená Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 120 00 Praha 2

o **442.000 Kč**, k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 14. listopadu 2018, č. j. 22 C 304/2016-67,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se **potvrzuje**.
- II. Žalobce je povinen zaplatit žalované na náhradu nákladů odvolacího řízení 600 Kč do tří dnů od právní moci rozhodnutí.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem rozhodl soud I. stupně takto: Zamítá se žaloba o zaplacení částky 442.000 (výrok I.). Žalobce je povinen zaplatit žalované na nákladech řízení 900 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalované (výrok II.).
2. Z odůvodnění rozhodnutí se podává, že takto soud rozhodl o žalobě na zadostiučinění za nemajetkovou újmu, která žalobci vznikla nepřiměřenou délkou řízení o jeho návrhu na úpravu poměrů k nezletilému synovi K. H. Řízení bylo původně vedeno

Obvodním soudem pro Prahu 3, následně pak Okresním soudem v Sokolově, pod sp. zn. [REDAKCE].

3. Žalovaná s žalobou nesouhlasila s tím podstatným odůvodněním, že řízení sice trvalo ode dne 28. 8. 2008, kdy byl podán návrh na úpravu výchovy a výživy na době před i po rozvodu manželství, o němž bylo rozhodnuto rozsudkem ze dne 29. 6. 2015, přičemž k odvolání účastníků byl rozsudek Krajským soudem potvrzen dne 9. 11. 2015, v řízení však nelze shledat žádné průtahy. Délka řízení odpovídá procesnímu postupu soudu i množství podaných návrhů a opravných prostředků. Celková délka řízení je tak přiměřená.
4. Soud I. stupně provedl dokazování, a to obsahem spisu Okresního soudu v Sokolově pod sp. zn. [REDAKCE], z něhož zjistil průběh řízení, které bylo původně vedeno před Obvodním soudem pro Prahu 3, poté před Okresním soudem v Sokolově. Svá zjištění posoudil podle ust. § 1, § 5 písm. a), § 13 odst. 1, § 26, § 31a odst. 1, 2, 3, § 14 odst. 1, 3 a § 15 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. (dále jen "OdpŠk"), poukázal i na Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod (publikováno pod č. 209/1992 Sb. – EÚLP), jakož i na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva. Poté uzavřel, že v dané věci je z provedeného dokazování zjevné, že délka řízení se zcela odvíjela od chování jeho účastníků – rodičů nezletilého, zejména soud zohlednil množství návrhů a opravných prostředků, soustavných, dlouhodobých a vždy nedůvodných námitek podjatosti, které působily na řízení obstrukčně. Ve svém důsledku bránily rychlému vyřízení věci. Soud konstatoval, že v řízení nelze shledat ze strany soudu jakoukoli nečinnost, neúčelnost postupu či jiný nesprávný postup. Veškerá délka řízení byla zapříčiněna množstvím podání účastníků, jakož i opakovaným rozhodováním soudů na dvou stupních soudní soustavy, dále též u Ústavního soudu, který opakovaně řešil zjevně nedůvodné ústavní stížnosti žalobce. Délka řízení tak odpovídala konkrétním okolnostem případu a odpovědnost za ni neleží na straně státu, neb je okolnostem přiměřená. Jelikož soud neshledal odpovědnostní titul pro zadostiučnění, žalobu zamítl.
5. O nákladech řízení rozhodl dle § 142 odst. 1 o. s. ř. s tím, že procesně úspěšná žalovaná má nárok na náhradu hotových výdajů za dva úkony.
6. Proti tomuto rozhodnutí podal včasné odvolání žalobce. V odvolání namítal nesprávné právní posouzení věci. Zdůrazňoval především, že Obvodní soud pro Prahu 3 v řízení vedeném pod sp. zn. [REDAKCE] pochybil, když po zahájení řízení nerespektoval účastníky řízení předloženou dohodu ze dne 26. 11. 2008, kterou si upravili vzájemné poměry k nezletilému synovi. Následně rozhodl o styku otce s nezletilým v minimální míře na základě vydaného předběžného opatření, čímž nastavil soud režim, kdy rodiče byli nuceni upravovat poměry k nezletilému řadou dalších návrhů na nařízení předběžného opatření. Pokud by tedy soud nevyhověl matčině návrhu na vydání předběžného opatření, které bylo zcela v rozporu s dohodou rodičů, nebylo by dalších návrhů třeba. Z tohoto důvodu je nepřipustné přičítat k tíži žalobce jeho procesní aktivitu, kterou realizoval své právo na přístup k soudu. K tomu žalobce odkazoval na stanovisko Občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpjn 206/2010, s tím, že skutečnost, že účastník využívá svých procesních práv daných mu vnitrostátním právním řádem (podávání opravných prostředků, námitek atd.), nemůže jít k jeho tíži z hlediska prodloužení délky řízení. Odkazoval též na rozsudek senátu druhé sekce ESLP ze dne 18. 4. 2006, ve věci Patta proti České republice, jež taktéž odůvodňuje jeho námítku. Namítal též, že soud uvedl, že v řízení nelze shledat ze strany soudu jakoukoli nečinnost, neúčelnost postupu či jiný nesprávný postup. K tomu namítal, že soud se kromě nepřiměřené délky řízení dopustil i vadného postupu, když dne 30. 11. 2010 podal žalobce návrh na vydání předběžného opatření, kterým by byl upraven styk o Vánocích v roce 2010; byť má soud povinnost rozhodnout o tomto návrhu do 7 dnů, rozhodl až dne 26. 1. 2011, čímž toto rozhodnutí pozbylo pro žalobce jakéhokoli smyslu. Namítal dále, že například

výsledky účastníků řízení mohly a měly být soudem provedeny v kratším časovém sledu, výslech matky dokonce probíhal na šesti jednáních, výslech otce rovněž na šesti jednáních. Soud též mohl dříve provádět listinné důkazy a nařídit častější jednání ve věci, zejména v letech 2013, 2014 a 2015 byla jednání nařizována jen jednou ročně, byť soudu nebránilo nic, aby jednání nařízena byla. Namítal další nesprávnost postupu soudu, kdy přes znění § 100 o. s. ř. soud ani na základě návrhu žalobce nenařídil rodinnou mediaci, nevyužil moderní prostředky jako například Cochemskou praxi. Povinnost soudu usilovat o smírné řešení problémů mezi rodiči vyplývá z mezinárodního práva – konkrétně z Úmluvy o styku s dětmi, publikované pod č. 91/2005 Sb. m. s., respektive i Úmluvy o výkonu práv dětí, publikované pod č. 54/2001 Sb. m. s. Úlohu alternativního řešení sporu v rodinněprávních věcech zdůraznil i Ústavní soud v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 1554/14. Pokud by tedy soud vyhověl návrhům žalobce a přistoupil k alternativnímu řešení sporu mezi rodiči, k čemuž byl nadto povinen, mohlo předmětné řízení skončit mnohem dříve a smírně.

V daném případě posuzované řízení probíhalo více než 7 let, přičemž došlo k porušení práva na přiměřenou délku řízení, byť v daném případě by nebyly zaznamenány průtahy. K tomu opakovaně poukazoval na stanovisko Nejvyššího soudu sp. zn. Cpjn 206/2010, rozhodnutí sp. zn. 30 Cdo 3370/2011, rozhodnutí sp. zn. 30 Cdo 722/2015 či sp. zn. 30 Cdo 3725/2014. Dané řízení je přitom typově řízením, v němž je dán zvýšený význam pro účastníky řízení, což akcentuje i další rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 1445/2016. Nejvyšší soud v rozhodnutí sp. zn. 30 Cdo 4091/2011 také judikoval, že nepřiměřenou délkou řízení mohlo být porušeno nejen právo žalobce na projednání věci v přiměřené lhůtě, ale i jiné základní právo – právo na rodinný život chráněné článkem 8 Úmluvy a článkem 32 odst. 4 Listiny. I Evropský soud pro lidská práva opakovaně judikoval, že řízení na jednom stupni soudní soustavy by v zásadě nemělo trvat déle než jeden rok a šest měsíců a na dvou stupních déle než dva roky, k tomu odkazoval na rozhodnutí vztahující se například k České republice ve věci č. 192/13 Žirovnický proti České republice. Žalobce navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že žalobě zcela vyhověl a žalobci přizná náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů, popřípadě aby rozsudek soudu I. stupně zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení.

7. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, dle § 212 a § 212a o. s. ř. Dospěl k závěru, že odvolání důvodné není.
8. Soud I. stupně v dostatečném rozsahu zjistil skutkový stav věci; nedostatky řízení týkající se skutkového stavu nebyly odvolatelem ostatně ani namítány. Správně posoudil i všechny relevantní otázky právní, dovodil-li, že není dán odpovědnostní titul v podobě nesprávného úředního postupu opatrovnického soudu, resp. opatrovnických soudů (OS pro Prahu 3 a OS v Sokolově) rozhodujících v opatrovnické věci nezletilého syna žalobce K[REDAKCE]. Žalobce své odvolání založil na námitkách, dle nichž je nutno přihlídnout k celkové délce řízení, která trvala více než 7 let (počítáno od zahájení řízení až po právní moc rozsudku odvolacího soudu), jakož i ke zvýšenému významu opatrovnického řízení pro žalobce. Uvedené námitky však důvodné nejsou. Soud I. stupně správně poukázal na průběh řízení a četné návrhy účastníků (především žalobce), z nichž je třeba zdůraznit především návrhy na vydání předběžných opatření, kterých otec podal na třicet a v celkovém průběhu řízení bylo podáno více než čtyřicet. O těchto návrzích opatrovnický soud rozhodoval, a tak bylo v průběhu řízení rozhodnuto o všech podstatných otázkách týkajících se nezletilého, ať již se týkaly výchovy, výživy, styků běžných, prázdninových, doby vyzvedávání nezletilého, důležitých otázek nezletilého jako bydliště docházky do školy, operace, zda je třeba nad výchovou nezletilého nařídit dohled apod. Jakkoli je vydané předběžné opatření jen zatímni úpravou poměrů účastníků, je nutno přihlídnout ke skutečnosti, že je vykonatelné doručením a že to byli právě rodiče, a to především otec – nyní žalobce, kteří touto procesní formou rozhodování řešili prakticky všechny okolnosti výchovy, výživy, styku a důležitých otázek

ohledně nezletilého dítěte, po celý průběh řízení o věci samé. I s přihlédnutím k dalším procesním neúspěšným návrhům otce – nyní žalobce je zřejmé, že opatrovnický soud i přes četné obstrukce ze strany především otce (nyní žalobce) dokázal konečným rozsudkem upravit poměry nezletilého K. v přiměřené lhůtě. V této souvislosti nutno poukázat i na názor Ústavního soudu, na který se otec v průběhu řízení se svými stížnostmi obracel (8x), jenž byl vyjádřen v rozhodnutí ze dne 18. 12. 2014, že jsou to právě účastníci řízení, kteří pro opakované a vždy nedůvodné návrhy a námitky (označené jako šikanózní) znemožňovali soudům rozhodnout v meritu věci a dočasná opatření soudu tak nabyla trvalejšího charakteru, což lze stěžovateli (míněno otcí – nyní žalobci) přičítat. Ani po vyslovení tohoto názoru Ústavním soudem však otec – nyní žalobce neomezil četnost svých návrhů na vydání dalších předběžných opatření, ani ohledně námitky proti rozhodující soudkyni a dále také podával neúspěšné stížnosti k Ústavnímu soudu. Lze mít proto nejen za to, že v dané věci není dán odpovědnostní titul dle § 13 odst. 1 OdpŠk, ale lze i dovodit, že žalobci nemohla vzniknout v jeho právech jakákoli újma spočívající v nejistotě ohledně výsledku opatrovnického sporu. Jednak musel být žalobce srozuměn s tím, že průběžným vydáváním předběžných opatření a jejich změn, která obstála i u Ústavního soudu, byl fakticky prejudikován výsledek celého sporu. Nadto, pokud by žalobci existence mnohaletého soudního řízení, která byla důsledkem jeho obstrukčních návrhů, neimponovala či ho jakkoli zatěžovala, dozajista by s četností dalších návrhů ustal, k čemuž však nedošlo, a to ani po vyslovení výše uvedeného názoru Ústavního soudu.

9. Není důvodná ani námitka tvrzených individuálních průtahů v opatrovnickém řízení:
 - podává-li účastník v průběhu opatrovnického řízení každoročně desítky návrhů, a to nejen na soud opatrovnický, ale i na Ústavní soud, Nejvyšší soud či Vrchní soud v Praze, kam musí být spis vždy zaslán k řádnému prostudování a rozhodnutí, nelze vyloučit, že tento spis nebude mít nalézací soud k dispozici k řádnému a včasnému rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření. Ani žalobce tak nemohl počítat s tím, že za situace, kdy Nejvyšší soud dne 17. 12. 2010 zastavoval dovolací řízení z podnětu dovolání žalobce, bude mít opatrovnický soud tento spis k dispozici tak, aby mohl včas rozhodnout o jeho návrhu ze dne 30. 11. 2010 na úpravu vánočního styku formou předběžného opatření. Také je zřejmé, že s ohledem na skutečnost, že dovolání otce – nyní žalobce směřovalo proti rozhodnutí odvolacího soudu o námitce podjatosti opatrovnické soudkyně, nemohl do doby rozhodnutí o tomto dovolání opatrovnický soudce rozhodovat, a to pro otcem (nyní žalobcem) tvrzené vyloučení. Přes nedodržení lhůty k rozhodnutí tak tento individuální průtah nelze přičítat opatrovnickému soudu, ale otcí – nyní žalobci;
 - četnost výslechů účastníků je věcí soudce, který provádí dokazování, a proto soud v daném řízení není oprávněn přezkoumávat, zda byly výslechy matky pro rozhodnutí věci zbytečně prováděné na několika jednáních; totéž platí i o výsleších otce (§ 120 odst. 1 věta druhá o. s. ř. ve spojení s § 1 odst. 3 z. ř. s.);
 - nařízení jednání je podmínkou pro vydání rozhodnutí ve věci samé; zahltil-li však otec (žalobce) soud svými návrhy na vydání předběžných opatření, opakovanými (neúspěšnými) námitkami podjatosti a řízení komplikoval dalšími úkony (neúspěšnými stížnostmi k Ústavnímu soudu), neměl soud pro nařízení jednání prakticky prostor;
 - jelikož daný soud rozhodující o náhradě škody za nepřiměřeně dlouhé řízení není soudem ani odvolacím a ani nadřízeným, není oprávněn se také vyjadřovat k tomu, zda bylo namístě rodiče usmířovat a vést k dohodě prostřednictvím např. Cochemské praxe; takový závěr přísluší jen samotnému soudu rozhodujícímu opatrovnický spor (§ 9 z. ř. s.).
10. Ze všech výše uvedených důvodů proto považuje odvolací soud rozhodnutí soudu I. stupně za správné, a bylo proto potvrzeno, dle § 219 o. s. ř., včetně správného výroku o nákladech řízení.

11. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto dle § 142 odst. 1 a § 224 odst. 1 o. s. ř. a § 151 odst. 3 o. s. ř. s tím, že ve smyslu vyhlášky č. 254/2015 Sb. učinila úspěšná žalovaná v odvolacím řízení dva úkony (příprava k jednání a účast při jednání odvolacího soudu). Má proto právo na náhradu nákladů řízení ve výši 600 Kč, a to dle vyhlášky č. 254/2015 Sb.; lhůta k plnění byla stanovena dle § 160 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 1 odst. 3 z. ř. s.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat dovolání ve lhůtě dvou měsíců ode dne doručení písemného vyhotovení rozsudku k Nejvyššímu soudu České republiky v Brně prostřednictvím soudu I. stupně, za podmínek ust. § 237, § 239 a následujících o. s. ř.

Praha 10. dubna 2019

JUDr. Marcela Kučerová v. r.
předsedkyně senátu